

ВИСНОВКИ

**експертної комісії Міністерства освіти і науки України
про підсумки проведення акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура»
зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»
другого (магістерського) рівня вищої освіти
у Державному вищому навчальному закладі
«Херсонський державний аграрний університет»**

Відповідно до пункту 4 «Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 9 серпня 2001 р. № 978 «Про затвердження Положення про акредитацію вищих навчальних закладів і спеціальностей у вищих навчальних закладах та вищих професійних училищах» (зі змінами та доповненнями, внесеними Постановою Кабінету Міністрів України від 31 жовтня 2011 р. № 1124), та наказом МОН України № 127 л від 9.02. 2018 р. з метою проведення первинної акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» утворити експертну комісію у складі:

Голова комісії: Федоненко Олена Вікторівна – завідувач кафедри загальної біології і водних біоресурсів Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара, доктор біологічних наук, професор;

Член комісії: Шевченко Петро Григорович – завідувач кафедри гідробіології та іхтіології Національного університету біоресурсів і природокористування, кандидат біологічних наук, доцент.

У період з 14 по 16 лютого 2018 року розглянуто матеріали, подані на експертизу ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» та проведено на місці перевірку відповідності державним акредитаційним вимогам стану кадрового, навчально-методичного, матеріального та організаційного забезпечення підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня. За результатами проведеної роботи експертна комісія встановила наступне:

1. Загальна характеристика

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» є одним з найстаріших навчальних закладів аграрного профілю в Україні. 1 вересня

Голова експертної комісії:

 Федоненко О.В.

1874 р. за рішенням Херсонського губернського земського зібрання (сесії 1872 р.) згідно наказу імператора Олександра II було відкрито Херсонське земське сільськогосподарське училище I ступеня з 3-річним, потім 4-річним строком навчання. У 1920 р. за наказом Миколаївського губнаросвіти було створено сільськогосподарський технікум зі статусом ВУЗу, який рішенням Ради наркомів УРСР у 1928 р. було реорганізовано в Херсонський сільськогосподарський інститут ім. О.Д. Цюрупи.

У 1998 р. постановою кабінету Міністрів України від 2 червня № 767 на базі Херсонського державного сільськогосподарського інституту створено Херсонський державний аграрний університет.

Повна назва університету – Державний вищий навчальний заклад «Херсонський державний аграрний університет».

Скорочена назва університету – ДВНЗ «ХДАУ».

У 2014 році Херсонський державний аграрний університет відсвяткував своє 140-річчя від дня заснування. Сьогодні університет – провідний вищий навчальний заклад в Південному регіоні України з підготовки кадрів вищої кваліфікації для аграрного сектору економіки, гідромеліорації, водного і рибного господарства, промислового і цивільного будівництва, природоохоронної діяльності.

Освітню діяльність університет проводить відповідно до Конституції України, законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», концепції кадрового забезпечення агропромислового комплексу України, концепції національного виховання, Державної національної програми «Освіта» (Україна XXI ст.), інших нормативно-правових документів у галузі освіти та власного статуту.

ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» у своїй діяльності керується нормативними документами:

– Положенням про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затвердженим Вченою радою університету 27 травня 2015 року протокол № 6.

– Положенням про забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» затвердженим Вченою радою університету від 07 липня 2015 року протокол № 7.

– Положенням про проведення атестації студентів та семестрового контролю затвердженим Вченою радою університету від 30 червня 2016 року протокол № 9.

– Законом України «Про вищу освіту» від 01.07.2014 року № 1556-VII (Редакція станом на 28.09.2017)

– Законом України «Про освіту» від 05.09.2017 № 2145-VIII.

– Наказами та розпорядженнями Міністерства освіти і науки України та іншими нормативно-правовими документами, з урахуванням регіональних особливостей.

В університеті здійснюється підготовка фахівців за 18 спеціальностями та напрямками підготовки: першого (бакалаврського) (18 на денній (очній) та

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

3

Навчальні плани, робочі навчальні плани та робочі навчальні програми дисциплін відповідають вимогам типових програм та адаптовані до динаміки реформування аграрного сектору виробництва з урахуванням особистих наукових здобутків науково-педагогічних працівників факультету.

На всіх кафедрах факультету впроваджена кредитно-трансферна система навчання та контролю знань, розроблені тестові засоби контролю навчального процесу.

Організація і проведення навчання регламентується графіком навчального процесу та розкладом занять. Аудиторне тижневе навантаження магістрів не перевищує 16-18 годин. Заняття проводяться в одну зміну.

Самостійна робота студентів передбачає вивчення окремих тем, виконання індивідуальних завдань, написання рефератів, курсових та кваліфікаційних робіт, що загалом становить більше третини обсягу матеріалу навчальних програм.

Деканат і кафедри здійснюють контроль за поточною успішністю студентів. Деканат кожного тижня здійснює облік пропусків навчальних занять. Стан поточної успішності розглядається на засіданнях деканату і вченої ради факультету.

Підсумковий контроль з дисциплін проводиться у формі заліків, диференційованих заліків, екзаменів, оцінювання курсових проектів (робіт), захисту звітів з виробничої та педагогічної практик.

Експертна комісія констатує: правові основи діяльності ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» ґрунтуються на всіх необхідних документах, що наявні в повному обсязі, за змістом та формою відповідають чинному законодавству. Акредитаційна справа складена у повному обсязі відповідно до державних акредитаційних вимог. Представлені документи затверджені належним чином. Загальна характеристика Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», а також забезпечення аудиторним фондом, вказують на можливість гарантії необхідного рівня якості навчально-методичного процесу підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти згідно з відомостями щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет від 03.07.2017 р.» та Наказом МОН від 19.12.2016 р. №1565.

Даний факт є підставою для підготовки фахівців зазначеної спеціальності у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

2. Формування контингенту студентів

Концепція розвитку ДВНЗ «ХДАУ» передбачає формування якісного складу студентського контингенту. Університетом протягом 2011-2018 рр. здійснювалась активна профорієнтаційна робота. Вченою Радою затверджено

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

**Загальна характеристика
ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»**

№ з/п	Показники діяльності	Кількісні параметри	
		Денна (очна) форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Ліцензований обсяг вищого навчального закладу (осіб)	2195	
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- молодший спеціаліст (осіб)	125	30
	- бакалавр (осіб)	725	670
	- спеціаліст (осіб)	-	-
	- магістр (осіб)	360	285
2.	Кількість студентів, курсантів, слухачів разом:		
	у т.ч. за формами навчання:		
	- денна (очна) (осіб)	1652	-
	- вечірня (осіб)	-	-
	- заочна, дистанційна (осіб)	-	1072
3.	Кількість навчальних груп (одиниць)	102	92
4.	Кількість напрямів підготовки та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка фахівців (одиниць)	18	18
	у т.ч. за освітньо-кваліфікаційними рівнями:		
	- молодший спеціаліст (одиниць)	1	1
	- бакалавр (одиниць)	18	18
	- спеціаліст (одиниць)	-	-
	- магістр (одиниць)	14	14
5.	Кількість кафедр (предметних (циклових) комісій), (одиниць)	26	
	з них випускових (одиниць):	14	
6.	Кількість факультетів (відділень) (одиниць)	6	
7.	Загальні навчальні площі будівель (кв. м)	53961,8	
	з них:		
	- власні (кв. м)	53961,8	
	- орендовані (кв. м)	-	
8.	Навчальні площі, які здаються вищим навчальним закладом в оренду (кв. м)	-	
9.	Інше	-	

На 1 студента очної (денної) форми навчання припадає 32,7 м² навчальних приміщень. Санітарно-технічний стан навчальних корпусів і

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

5

приміщень гуртожитків знаходиться в доброму стані, але деякі приміщення потребують косметичного ремонту, заміни вікон на енергозберігаючі.

Підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти, здійснюється на факультеті рибного господарства та природокористування. Для викладання окремих навчальних дисциплін залучаються науково-педагогічні працівники кафедр чотирьох факультетів, а також висококваліфіковані фахівці галузі.

Освітня діяльність вказаних підрозділів визначена окремими положеннями та відповідними нормативно-правовими документами, які засвідчують право університету здійснювати освітню діяльність за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня у визначених ліцензованих обсягах, зокрема, на факультеті рибного господарства та природокористування.

Для забезпечення професійної підготовки магістрів з водних біоресурсів та аквакультури укладено відповідні договори з 21 підприємствами та установами різних форм власності, які мають можливість забезпечити проходження навчальних та виробничих практик.

З метою поглиблення теоретичних знань фахової спрямованості студентами спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура» проводяться виїзні заняття та практики. У проведенні виїзних занять беруть участь висококваліфіковані фахівці з виробництва. Найбільш значну роль у практичній підготовці студентів відіграють такі філії кафедр як Державна установа (ДУ) «Дніпровський виробничо-експериментальний осетровий риборозпліднювальний завод», ДУ «Херсонський виробничо-експериментальний завод з розведення молоді частикових риб», ДУ «Новокаховський рибзавод», ВАТ «Цюрупинське нерестово-вирощувальне рибне господарство», Херсонська лабораторія аквакультури Інституту рибного господарства НААНУ, Херсонська гідробіологічна станція НАН України та ін.

Загальний професорсько-викладацький склад факультету налічує 49 фізичних осіб, з них 5 докторів наук, професорів; 26 кандидатів наук, доцентів, на посадах за сумісництвом у 2016-2017 та 2017-2018 навчальних років працює 6 осіб. Професорсько-викладацький склад факультету відповідає акредитаційним вимогам, постійно здійснює наукову роботу, самоудосконалюється на базі власних наукових досліджень і досягнень кращих світових науковців галузей. Приймають участь у розробці магістерських програм зі спеціальностей: «Екологія», «Садово-паркове господарство», «Водні біоресурси та аквакультура».

На час проведення самоаналізу ліцензійний обсяг підготовки магістрів з водних біоресурсів та аквакультури другого (магістерського) рівня вищої освіти складає 55 осіб (25 – для денної форми навчання та 30 – заочної форми навчання). Фактично на 2 курсах навчається 31 студент денної форми навчання та 25 – заочної форми навчання.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

6

Навчальні плани, робочі навчальні плани та робочі навчальні програми дисциплін відповідають вимогам типових програм та адаптовані до динаміки реформування аграрного сектору виробництва з урахуванням особистих наукових здобутків науково-педагогічних працівників факультету.

На всіх кафедрах факультету впроваджена кредитно-трансферна система навчання та контролю знань, розроблені тестові засоби контролю навчального процесу.

Організація і проведення навчання регламентується графіком навчального процесу та розкладом занять. Аудиторне тижневе навантаження магістрів не перевищує 16-18 годин. Заняття проводяться в одну зміну.

Самостійна робота студентів передбачає вивчення окремих тем, виконання індивідуальних завдань, написання рефератів, курсових та кваліфікаційних робіт, що загалом становить більше третини обсягу матеріалу навчальних програм.

Деканат і кафедри здійснюють контроль за поточною успішністю студентів. Деканат кожного тижня здійснює облік пропусків навчальних занять. Стан поточної успішності розглядається на засіданнях деканату і вченої ради факультету.

Підсумковий контроль з дисциплін проводиться у формі заліків, диференційованих заліків, екзаменів, оцінювання курсових проектів (робіт), захисту звітів з виробничої та педагогічної практик.

Експертна комісія констатує: правові основи діяльності ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» ґрунтуються на всіх необхідних документах, що наявні в повному обсязі, за змістом та формою відповідають чинному законодавству. Акредитаційна справа складена у повному обсязі відповідно до державних акредитаційних вимог. Представлені документи затверджені належним чином. Загальна характеристика Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет», а також забезпечення аудиторним фондом, вказують на можливість гарантії необхідного рівня якості навчально-методичного процесу підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти згідно з відомостями щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет від 03.07.2017 р.» та Наказом МОН від 19.12.2016 р. №1565.

Даний факт є підставою для підготовки фахівців зазначеної спеціальності у ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет».

2. Формування контингенту студентів

Концепція розвитку ДВНЗ «ХДАУ» передбачає формування якісного складу студентського контингенту. Університетом протягом 2011-2018 рр. здійснювалась активна профорієнтаційна робота. Вченою Радою затверджено

Голова експертної комісії:

 Федоненко О.В.

7

довгострокову програму поліпшення якісного складу абітурієнтів, підвищення їх культурного загальноосвітнього рівня і психологічної підготовки.

Значний вплив на якісний склад студентів відіграє підготовка за скороченим навчальним планом випускників навчальних закладів I-II рівнів акредитації.

З метою формування контингенту студентів, що орієнтовані на професійну діяльність у аграрному секторі в університеті функціонує центр довузівської підготовки, на якому працює денне відділення (8 місяців підготовки) та курси підготовки за різними спеціальностями заочної і денної форм навчання. Форми профорієнтаційної роботи, в основному, традиційні: проведення днів відкритих дверей, реклама на телебаченні, радіо та в газетах, бесіди з абітурієнтами в районних школах, на виробничих ділянках, друкування та поширення листівок, буклетів, участь у міських виставках освітньої діяльності, художньої самодіяльності, бесіди з робітниками відділів кадрів сільськогосподарських підприємств.

Проводиться робота з керівниками підприємств про надання заявок на підготовку магістрів.

Формування контингенту студентів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» здійснюється згідно з умовами прийому до університету, які відповідають «Умовам прийому до вищих навчальних закладів України». Згідно з «Правилами прийому», абітурієнти, які мали базову вищу освіту за результатами вступних випробувань зараховувалися на 1 курс за другим (магістерським) рівнем вищої освіти очної (денної) та заочної форми навчання. Зарахування до магістратури здійснюється на конкурсній основі після успішного закінчення першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура». Це дозволяє проводити зарахування студентів з високим рівнем підготовки відповідно до державного замовлення та регіональних потреб, які в подальшому безпосередньо будуть працювати за обраною спеціальністю. А також забезпечить достатній рівень професіоналізму для роботи в умовах ринкових відносин.

Випускники інших вищих навчальних закладів України також можуть пройти освітньо-професійну програму «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти, якщо вони мають ступінь бакалавра.

Результати роботи факультету рибного господарства та природокористування і довузівської підготовки по формуванню контингенту студентів та його динаміка протягом 2016-2017 рр. за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти за звітний період відображено у таблиці 2.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

**Показники формування контингенту студентів за спеціальністю
207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня**

№ п/п	Показник	Роки	
		2016	2017
1	2	3	4
1.	Ліцензований обсяг підготовки (очна форма)*	25 30	25 30
2.	Прийнято на навчання, всього (осіб)	18	38
	• денна форма	11	20
	в т.ч. за держзамовленням:	10	10
	• заочна форма	7	18
	в т.ч. за держзамовленням	5	5
	• нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	-	-
	• таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-
	• зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-
3.	Подано заяв на одне місце за формами навчання		
	• денна	0,76	1,08
	• інші форми навчання	0,33	1,07
4.	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення		
	• очна форма	1,9	2,7
	• інші форми навчання	2,0	6,4
5.	Кількість випускників ВНЗ I-II рівнів акредитації, прийнятих на скорочений термін навчання на		
	• денну форму	-	-
	• інші форми (вказати, за якою формою)	-	-

* Згідно рішення Вченої ради ДВНЗ «ХДАУ» протокол № 9 від 30.06.2016 р., протокол № 12 від 22.06.2017 р.

В середньому, за період, що аналізується, конкурс на місця державного замовлення за денною формою навчання зростає від 1,9 до 2,7 абітурієнти на 1 місце, конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення за заочною формою навчання збільшився з 2,0 до 6,4 що свідчить про стійкий попит на означену спеціальність та необхідність підготовки магістрів зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура».

Проте серед зарахованих студентів у 2016-2017 рр. не було нагороджених медалями, що отримали диплом з відзнакою, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію, прийнятих на пільгових умовах

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

та з якими укладені договори на підготовку.

Державне замовлення на підготовку фахівців за спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» виконується в повному обсязі. Перевищення ліцензійного обсягу під час зарахування не встановлено.

З метою забезпечення конкурентоспроможності фахівці спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» на світовому ринку праці потрібно приділити більше уваги співпраці з міжнародними науковими, виробничими установами та організаціями.

Експертна комісія констатує: результати аналізу поданих матеріалів та безпосередня робота експертної комісії в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» вказують, що наявний контингент та організаційні заходи профорієнтаційної роботи науково-педагогічний складу факультету рибного господарства та природокористування, дозволять достатньою мірою забезпечити якісну підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

3. Зміст підготовки фахівців

Процес навчання здійснюється відповідно до освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» за другим (магістерським) рівнем вищої освіти.

Підготовка фахівців-магістрів за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» за 2016-2017 та 2017-2018 навчальні роки ведеться за навчальним планом, схваленим методичною комісією факультету та затвердженим Вченою радою університету. Дисципліни нормативної частини відповідають загальним та фаховим компетенціям спеціальності, програмним результатам навчання, які передбачені галузевим стандартом вищої освіти.

Планування навчально-виховного процесу на факультеті здійснюється згідно типових норм Міністерства освіти і науки України. До початку нового навчального року деканатом складаються робочі навчальні плани зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» для другого (магістерського) рівня вищої освіти.

На кожний семестр складаються семестрові плани з навчальних дисциплін. Навчальні дисципліни об'єднані в цикли загальної та професійної підготовки. В циклі професійної підготовки передбачені дисципліни за вибором, які складають не менше 25% кредитів навчального плану. Відповідно до освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти у навчальному плані дотримано співвідношення між обов'язковими та варіативними компонентами програми, що відповідає державним вимогам.

Навчальні дисципліни забезпечені навчально-методичними комплексами, до яких входять типові та робочі програми, курси лекцій,

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

10

методичні розробки для лабораторно-практичних робіт, індивідуальної та самостійної роботи, тематика курсових та випускних кваліфікаційних робіт, тестові завдання і комплексні контрольні роботи. Методичне забезпечення викладене виключно державною мовою.

З метою залучення студентів з інших країн та розширення міжнародних зв'язків необхідно забезпечити наявність відповідної кількості навчальних матеріалів іноземними мовами.

Деканатом складені графіки проведення навчальної практики з педагогіки, науково-виробничої (переддипломної) практик. У навчально-виховний процес впроваджені сучасні технології навчання.

Контроль за виконанням навчально-виховної роботи здійснюється шляхом обговорення звітів науково-педагогічних працівників на засіданні кафедр, методичної та вченої ради факультету.

Навчання студентів здійснюється відповідно до кредитно-трансферної системи, яка логічно і послідовно пов'язує навчальний процес з практичною підготовкою фахівців певного рівня.

Оцінювання знань студентів здійснюється на основі результатів поточного та підсумкового контролю знань. Об'єктом оцінювання знань студентів є контроль засвоєння програмних результатів навчання.

Впродовж семестру проводиться поточне оцінювання, яке дає можливість здійснювати контроль за відвідуванням занять і поточною успішністю студентів. Для кожної дисципліни розроблені завдання для поточного контролю та контролю за змістовними частинами.

Підсумковий контроль знань студентів здійснюється через систему заліків та іспитів. Рівень знань студентів перевіряється зрізом залишкових знань матеріалу дисципліни, підсумки їх обговорюються в академічних групах та на засіданнях вченої ради факультету.

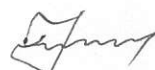
Викладачі кафедри приділяють значну увагу питанням якості та методиці читання лекцій, проведенню практичних і лабораторних занять. Дані питання систематично розглядаються за засіданнях вченої ради факультету, науково-методичної ради факультету та засіданнях кафедри. У рамках факультету проводяться наукові та навчально-методичні семінари з удосконалення якості проведення занять викладачами.

При вивченні фахових дисциплін застосовуються інноваційні технології навчання, серед яких необхідно виділити лекції з мультимедійним супроводом, проблемні лабораторно-практичні заняття, які забезпечують міждисциплінарні зв'язки.

Усі навчальні дисципліни, що викладаються для спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура» забезпечені навчально-методичною та довідковою літературою.

Тематика курсових робіт (проектів) і кваліфікаційних робіт магістрів відповідає вимогам стандарту та освітньо-професійній програмі «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

Експертна комісія констатує: за результатами перевірки відповідності навчальних планів освітньо-професійній програмі «Водні біоресурси та аквакультура» та стандарту вищої освіти, а також особливостям потреб регіону встановлено, що нормативно-правова база організації навчального процесу та зміст підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» відповідає державним акредитаційним вимогам.

4. Організаційне та навчально-методичне забезпечення навчально-виховного процесу

Навчальний процес підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет» здійснюється згідно вимог Міністерства освіти і науки України.

На кафедрі водних біоресурсів та аквакультури, що є випусковою, наявні графіки навчального процесу. Середньорічне навантаження на одного викладача випускової кафедри рівномірне та на 2016-2017 і 2017-2018 навчальні роки заплановане в кількості 600 годин. Його розподіл за семестрами відрізняється незначно.

Робота випускової кафедри та окремих викладачів планується за такими напрямками: навчальна, навчально-методична, організаційно-методична, наукова, виховна тощо. Найбільшими за обсягом є навчальна та пов'язані з нею різні види методичної роботи. В індивідуальних планах викладачів вона займає близько 2/3 всього робочого часу.

Випускова кафедра виконує роботу з вдосконалення навчального процесу: вносить зміни до робочих програм дисциплін, індивідуальних планів і змісту педагогічної, виробничої та науково-дослідної практик; тематики, змісту курсових і кваліфікаційних робіт з врахуванням вимог сучасного виробництва.

Необхідний рівень якості підготовки фахівців забезпечується дотриманням вимог державних проектів стандартів вищої освіти, послідовності та неперервності навчання, логічного поєднання теоретичної та практичної підготовки студентів.

Для забезпечення якісної підготовки студентів зі спеціальності, що акредитується, на належному рівні налагоджена робота з навчально-методичного та інформаційного забезпечення викладання дисциплін. Сформований навчально-методичний комплекс з кожної дисципліни, який включає типову та робочу програми, лекції, методичні вказівки для виконання лабораторно-практичних робіт, перелік питань, що виносяться на підсумкове оцінювання знань, та шкала оцінювань відповідно до кредитно-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

12

трансферної системи організації навчального процесу, тестові варіанти контролю знань, перелік рекомендованої літератури та електронні джерела.

Наявність навчально-методичного та інформаційного забезпечення для організації навчального процесу підготовки фахівців зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти складає 100%. Викладачами кафедр розроблені методичні рекомендації та завдання для проведення практичних і лабораторних занять, виконання курсових робіт (проектів) з дисциплін та кваліфікаційних робіт магістрів. У навчальному процесі активно використовується комп'ютерна техніка з ліцензованим програмним забезпеченням. Для вирішення завдань з формування професійних компетентностей майбутніх фахівців доцільно збільшити кількість прикладних комп'ютерних програм.

У фонді бібліотеки ДВНЗ «ХДАУ» та бібліотеки кафедри є достатня кількість навчальної літератури для успішного вивчення дисциплін спеціальності, але бажано продовжити комплектацію бібліотечних фондів новими надходженнями наукових, навчально-методичних та періодичних видань.

За останні п'ять років викладачами кафедр ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» та сумісно з фахівцями інших навчальних закладів підготовлено значну кількість навчальних посібників, які рекомендовані для вивчення студентами спеціальності. За останній рік викладачами факультету рибного господарства та природокористування видано загалом 8 навчальних посібників (141,37 др. арк.), 3 монографії (29,63 др. арк.), понад 50 навчально-методичних розробок, у перерахунку на друковану продукцію це складає 114,71 друкованих аркушів, або майже 2268 сторінок матеріалу.

Навчальним планом передбачені науково-виробнича та навчальна практики, що сприяє поглибленню фахових компетентностей. Вони забезпечують ознайомлення з майбутніми завданнями, які необхідно вирішувати фахівцям з водних біоресурсів та аквакультури в процесі роботи в галузі рибного господарства.

Практики студентів, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» організовані і проводяться згідно з «Положенням про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України». Терміни проведення на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу.

Всі практики на 100% забезпечені навчально-методичними комплексами, до кожного з яких входять: робоча програма, методичні рекомендації до проходження практики, форма щоденника і зразок звіту. Практична підготовка студентів із заявленої спеціальності дозволяє студентам ознайомитись із майбутніми виробничими завданнями та задачами, які необхідно реалізовувати фахівцям з водних біоресурсів та

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

аквакультури. З метою логічності та завершеності практичної підготовки кафедрою розроблено наскрізну програму практик.

Практики проходять на базі таких філій кафедр, як Державна установа (ДУ) «Дніпровський виробничо-експериментальний осетровий риборозпліднювальний завод», ДУ «Херсонський виробничо-експериментальний завод з розведення молоді частикових риб», ДУ «Новокаховський рибзавод», ВАТ «Цюрупинське нерестово-вирощувальне рибне господарство», Херсонська лабораторія аквакультури Інституту рибного господарства НААНУ та інших. Завдяки широкому спектру баз практик кваліфікаційні роботи магістрів виконуються на реальних виробничих матеріалах з проектуванням інноваційних технологічних процесів вирощування різних видів риб, з оптимізацією технології виробництва продукції рибництва, з аналізом стану та прогнозом популяції риб природних та трансформованих водойм.

Покращенню готовності випускників до практичної діяльності сприяє організація виїзних занять та навчання студентів на виробництві через укладання угод з рибогосподарськими підприємствами різних форм власності. Під час проведення там занять залучаються висококваліфіковані фахівці з виробництва, що дає змогу студентам більш детально і ознайомитися із сучасними технологіями виробництва продукції рибництва та обладнанням, що використовується. Студенти мають можливість безпосередньо приймати участь у виконанні практичних робіт.

Факультетом укладені угоди про співпрацю з Поморською академією (м. Слупськ, Польща) з семестрового обміну студентами та отримання подвійного диплому.

Всі документи з організації і управління навчально-виховним процесом відповідають вимогам законодавчих і нормативних документів.

Інформаційне забезпечення. В університеті функціонує бібліотека, яка є важливим структурним підрозділом, що забезпечує доступність до інформації, підвищення рівня знань, ефективний розвиток освітньої і наукової діяльності та задоволення інформаційних потреб професорсько-викладацького складу і студентів. У навчальних корпусах функціонує 7 читальних залів, у тому числі електронна читальна зала, із загальною кількістю 380 місць. На факультеті працює власна бібліотека та на кафедрі створений бібліотечний та інформаційний фонд за дисциплінами кафедри.

Таким чином, сьогодні створені усі умови для самостійної роботи студентів. Це підтверджується наявністю методичного забезпечення, функціонуванням читальних залів у навчальних корпусах, читальної зали в гуртожитку, наявністю бібліотечного фонду кафедри водних біоресурсів та аквакультури, вільного on-line доступ до Internet у корпусах університету, використанням програми Moodle 2016 для дистанційного навчання, можливістю отримання консультацій в позаурочний час, а також під час проведення додаткових занять.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

Експертна комісія констатує: організація навчально-виховного процесу та його програмно-методичне забезпечення, навчальні плани, робочі навчальні програми дисциплін, програма практики виконуються в повному обсязі. Навчально-виховний процес організований на достатньо високому методичному рівні. Рівень методичного забезпечення відповідає сучасності та потребам навчального процесу, методична література є в достатній кількості. Практичні, лабораторні заняття, самостійна підготовка студента повністю забезпечені необхідними методичними розробками, що відповідає даним, наведеним у звіті про самоаналіз та сприяє якості надання освітніх послуг і дає підстави щодо акредитації підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет».

5. Кадрове забезпечення навчально-виховного процесу

В результаті перевірки експертною комісією відомостей про науково-педагогічних працівників, які забезпечують підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» встановлена відповідність наказам про зарахування на посаду. Базова освіта, вчені ступені та звання науково-педагогічних працівників споріднені з навчальними дисциплінами до викладання яких вони залучені.

Навчальний процес за спеціальністю станом на 2017 рік забезпечують кваліфіковані фахівці 7 кафедр ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет». Загалом освітній процес забезпечують 14 науково-педагогічних працівників. Основний контингент викладачів – 85,7% – це штатні співробітники університету, з яких: 33,3% докторів наук, професорів; 25% кандидатів наук, доцентів; 33,3% кандидатів наук; 8,3% старших викладачів, високкваліфікованих фахівців з великим досвідом роботи. За сумісництвом працюють 2 науково-педагогічних працівника, у тому числі 1 доктор наук, доцент (7,1%) та 1 кандидат наук, доцент (7,1%).

Наявний професорсько-викладацький склад, що забезпечує підготовку фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти дозволяє повністю забезпечити акредитаційні вимоги стосовно частки науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин дисциплін загальної підготовки, а також дисциплін професійної підготовки. Середній вік професорсько-викладацького складу становить: кандидатів наук, доцентів – 50 років, докторів наук, професорів – 55 роки.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

19

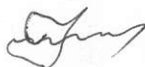
Випусковою за заявленою спеціальністю є кафедра водних біоресурсів та аквакультури (завідувач – кандидат біологічних наук, доцент Кутіщев Павло Сергійович). Якісна характеристика професорсько-викладацького складу випускової кафедри наведена в таблиці 3.

Таблиця 3

**Характеристика науково-педагогічного складу
випускової кафедри водних біоресурсів та аквакультури**

№ з/п	Назва показника	Значення показника
1	2	3
1.	Вчений ступінь та (або) звання завідувача кафедри	Кандидат наук
2.	Чисельність науково-педагогічних працівників, осіб	11
	З них, кількість та частка, осіб (%):	
	- докторів наук та (або) професорів	2 (18,2%)
	- кандидатів наук та (або) доцентів	8 (72,7%)
	у тому числі які мають педагогічний стаж 10 років та більше, монографії або підручники (посібники) з грифом МОН України (штатні)	9 (81,8%)
	- викладачів, які працюють в університеті за основним місцем роботи	9 (81,8%)
	- викладачів, науково-педагогічна спеціальність (кваліфікація) яких відповідає дисциплінам, що вони викладають	100%
	- викладачів пенсійного віку	4 (36,4%)
3.	Загальна кількість ставок за штатним розкладом	7,5
	з них: - професорів	1,5
	- доцентів	3,25
	- старших викладачів	2,0
	- викладачів	-
	- асистентів	0,75
4.	Кількість та частка сумісників, осіб (%)	2 (18,2%)
	з них: - докторів наук та (або) професорів	1 (9,1%)
	- кандидатів наук та (або) доцентів	1 (9,1%)
5.	Кількість викладачів, які мають педагогічний стаж:	
	- менше 5 років, осіб	1 (9,1%)

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

1	2	3
	- більше 5, але менше 10 років, осіб	1 (9,1%)
	- 10 років та більше, осіб	9 (81,8%)
6.	Кількість викладачів (за 5 останніх років), які:	
	а) прийняті на посади, осіб	
	з них: - докторів наук та (або) професорів	-
	- кандидатів наук та (або) доцентів	-
	- випускників аспірантури	1
	- магістрів	1
	б) звільнені з посад з різних причин, осіб	3
	у т.ч. - докторів наук та (або) професорів	1
	- кандидатів наук та (або) доцентів	2
7.	Кількість викладачів, які підвищили свою кваліфікацію за останні 5 років, осіб (%)	11 (100%)
	у тому числі шляхом:	
	- захисту докторської дисертації	1
	- захисту кандидатської дисертації	5
	- стажування за кордоном	-
	- стажування в інших ВНЗ	-
	- здобуття другої вищої освіти за спеціальностями «Педагогіка вищої школи» або «Управління навчальним закладом»	-
	- проходження курсів підвищення кваліфікації	3
	інші варіанти підвищення кваліфікації (зазначити які)	
	- друга вища освіта	1
	- навчання в аспірантурі	1
8.	Частка штатних викладачів, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100%

Усі викладачі проходять підвищення кваліфікації шляхом стажування один раз на п'ять років. В особових справах викладачів, які підвищили свою кваліфікацію, є свідоцтва або довідки, які це підтверджують. Крім цього, для підвищення кваліфікації використовуються такі форми як: робота над кандидатськими і докторськими дисертаціями, участь у наукових та навчально-методичних конференціях тощо.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

14

Підвищення кваліфікації науково-педагогічних кадрів здійснюється згідно розроблених графіків шляхом стажування та підвищення кваліфікації. Стосовно викладачів випускової кафедри заявленого напрямку, то в останні роки вони підвищили свою кваліфікацію в ННІ післядипломної освіти Національного університету біоресурсів та природокористування (м. Київ); Інституті зоології ім. Шмальгаузена (м. Київ); Інституті підвищення кваліфікації та перепідготовки ДВНЗ «ХДАУ» (м. Херсон); Інституті рибного господарства НААН України (м. Київ) та інших.

Наведені дані свідчать про те, що організаційні питання проведення підвищення кваліфікації відпрацьовані добре, спектр установ і закладів, в яких проходять стажування викладачів як випускової, так і тих кафедр, які забезпечують заявлену спеціальність, охоплює широке коло наукових, виробничих, навчальних та проектних установ і закладів. Результати стажування запроваджуються у навчальний процес та використовуються під час виконання науково-дослідної роботи. При цьому, доцільно поширювати можливості проходження стажування та підвищення кваліфікації науково-педагогічних працівників за рахунок відрядження до закордонних навчальних закладів, наукових установ та виробничих організацій.

Тематика наукових досліджень кафедри тісно пов'язана з державними програмами науково-дослідної роботи в галузі рибного господарства. За результатами перевірки впродовж останніх п'яти років працівниками кафедри опубліковано понад 128 статей, їх використано при виданні чотирьох монографій: «Екологія та технологія виробництва продукції рибництва» (2014), «Екологічна трансформація Дніпровсько-Бузької гирлової системи та перспективи рибогосподарської експлуатації» (2015), «Біологічні основи рибогосподарської експлуатації оселедцевих (Clupeidae) Дніпровсько-Бузької гирлової системи» (2016), «Рибальство та рибництво трансформованих річкових систем півдня України» (2017). Видано п'ять підручників та навчальних посібників: «Марикультура» (2014), «Аквакультура осетроподібних» (2014), «Общая гистология и эмбриология» рыб» (2016), «Основи прикладної поведінки риб» (2016), «Аквакультура перспективних об'єктів» (2018); 1 тлумачний словник-довідник рибництва (2018). Результати досліджень за останні п'ять років доповідались на 19 конференціях різних рівнів, семінарах, форумах тощо.

Щорічно проводяться наукові конференції в яких викладачі випускової кафедри заявленої спеціальності приймають активну участь.

До науково-дослідної роботи ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» залучає, окрім досвідченого професорсько-викладацького складу, представників наукових та виробничих установ, талановиту студентську молодь. Викладачі випускової кафедри водних біоресурсів та аквакультури ведуть науковий студентський гурток «Аквакультура», до якого залучені студенти – магістри 5-6 курсу в кількості 15 чоловік, що дає можливість удосконалювати їх знання в сфері наукової діяльності.

Направленість наукових досліджень студентів, які навчаються за освітньо-професійної програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

18

спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти, визначається під час вибору тем випускових кваліфікаційних робіт. За результатами проведених досліджень студенти беруть участь у щорічних наукових студентських конференціях. Для висвітлення результатів наукових досліджень і пошуків студенти під керівництвом викладачів кафедри публікують наукові статті у журналах, збірниках наукових праць.

За результатами студентської науково-дослідної роботи за звітний період 11 студентів мають опублікованих 19 статей. Впродовж звітного періоду всі студенти виступали із доповідями за результатами наукових досліджень на 5 наукових конференціях різного рівня.

Експертна комісія констатує: кваліфікація науково-педагогічних працівників кафедри водних біоресурсів та аквакультури та інших кафедр ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», показники кадрового забезпечення підготовки фахівців відповідають державним вимогам з акредитації для підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти в Державному вищому навчальному закладі «Херсонський державний аграрний університет».

6. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Матеріальна база університету дозволяє проводити навчання студентів за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» та приведена у відповідність до встановлених вимог.

Загальна площа території навчального закладу сягає 139976 м², у тому числі акваторія 6990 м², на якій розташована база відпочинку «Колос», де в весняно-літній період проводяться науково-практичні конференції, навчальні практики, а також спортивні змагання з плавання та ігрових видів спорту. Загальна навчальна площа ДВНЗ «ХДАУ» становить 53961,8 м² на якій розташовано 5 навчальних корпусів та 5 гуртожитків. У ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» на одного студента очної (денної) форми навчання припадає 32,7 м² навчальних приміщень, що відповідає вимогам акредитації. Санітарно-технічний стан навчальних корпусів і приміщень гуртожитків знаходиться в доброму стані.

Житлова площа гуртожитків складає 17346,8 м², на якій проживає 1100 студентів, що складає в середньому 15,8 м² на одного мешканця.

Матеріально-технічна база університету достатньо розвинута і налічує також: 455 комп'ютерів, в тому числі 189 з виходом у мережу Internet, три проблемні науково-дослідні лабораторії, три музеї, дослідне поле, полігон механізації і охорони праці, колекційний розсадник, спортивно-оздоровча база «Колос» на березі Чорного моря, водна станція на р. Дніпро.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

До інфраструктури університету входять: наукова бібліотека з читальними залами і філіями загальною площею 1315,5 м² (у тому числі 208 м² – читальні зали); три спортивних зали з пропускною спроможністю 150 осіб у зміну загальною площею 1347 м²; їдальні, буфети – загальною площею 1934 м² на 1 посадкове місце – 5 студентів; спортивно-оздоровчий табір площею 4809 м² на 300 місць.

Навчальний процес з усіх дисциплін в достатній мірі забезпечений засобами наочності (презентації до лекційного матеріалу, плакати, схеми, таблиці, макети, зразки, колекції тощо), реактивами, необхідним технічним і технологічним обладнанням, вимірювальними інструментами. Матеріальна база постійно вдосконалюється за рахунок коштів спеціального фонду університету.

Бібліотека має читацькі службові каталоги, довідкова картотека статей, спеціальні картотеки, електронна бібліотека тощо, що полегшує пошук необхідної інформації для студентів та викладачів.

Комп'ютерне устаткування університету налічує 455 персональних ЕОМ (ПЕОМ). Значна частина ПЕОМ зосереджена у спеціалізованих навчальних класах інформаційно-обчислювального центру. З ПЕОМ, задіяних в навчальному процесі, 189 функціонують як робочі станції єдиної локальної обчислювальної мережі. Крім того, в більшості навчальних комп'ютерних аудиторій, навчальному відділі, бібліотеці створено декілька автономних сегментів локальної мережі з власним виділенням сервером. Студентам надається on-line доступ до Internet з 189 робочих місць, який забезпечується виділеною лінією.

Лекційні аудиторії оснащено сучасними технічними засобами: мультимедійні проектори, ПЕОМ, спеціальні екрани та інше. Технічні характеристики всієї комп'ютерної та презентаційної техніки, мережевого обладнання відповідають вимогам сучасних програмних продуктів на основі Windows-технологій.

Комп'ютерне устаткування університету постійно модернізується та поповнюється новими сучасними типами ПЕОМ та пристроями до них, але залишилася невелика їх кількість, яку бажано оновити.

Аудиторний фонд факультету, що забезпечує підготовку фахівців за освітньо-професійної програмою «Водні біоресурси та аквакультура» зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти, нараховує 10 приміщень, серед яких 4 лекційні аудиторії (на 40-42 місця кожна), 3 навчальні лабораторії, 1 науково-дослідна лабораторія (акваріальна), 1 комп'ютерний клас (на 15 місць) і 4 спеціалізованих кабінети. У навчальному корпусі № 4 створена спеціалізована читальна зала на 20 місць з відповідним інформаційним навчально-методичним насиченням та доступом до он-лайн бібліотеки. Всі приміщення відремонтовані, обладнані необхідними інструментами та меблями.

Для забезпечення навчального процесу студентів та науково-дослідної роботи на факультеті рибного господарства та природокористування,

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

обладнані спеціалізовані лабораторії і аудиторії з достатню кількістю наочного матеріалу. Вони оснащені різноманітними приладами, навчальними макетами, розрізами агрегатів, діючими випробувальними та демонстраційними стендами, вимірювальними системами, лабораторним устаткуванням, навчальними стендами, графічним матеріалом, комп'ютерною технікою тощо. Деяке оснащення лабораторії потребує заміни на більш сучасні прилади та матеріали.

Навчальні приміщення, в яких проводиться підготовка фахівців відповідають існуючим будівельним та санітарним нормам, вимогам правил пожежної безпеки, існуючим нормам з охорони праці.

Гуртожитки відповідають існуючим санітарним нормам СНП 42-121-4719-88. В них наявні необхідні санітарно-побутові та підсобні приміщення. Відповідно до встановлених вимог вони облаштовані необхідними для функціонування приміщеннями: кімнатами для занять; читальними залами; кімнатою для відпочинку; душовими, кухнями, санвузлами; коморами; кімнатою для сушки одягу і взуття тощо.

Експертна комісія констатує: наявна навчально-лабораторна база університету та факультету, на якому здійснюється підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти та рівень їх оснащення відповідають існуючим нормативам; лабораторії забезпечені необхідним лабораторним обладнанням та інвентарем, мають достатню кількість місць для проведення навчання.

Загалом матеріально-технічна база ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет», факультету рибного господарства та природокористування відповідає державним вимогам щодо акредитації освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

7. Якість підготовки і використання випускників

Підготовка фахівців за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти проводиться в ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» відповідно до затвердженого належним чином навчального плану та процедур, встановлених Міністерством освіти і науки України.

Протягом усього періоду навчання проводиться різнобічний систематичний контроль знань студентів. Він забезпечується поточним і підсумковим контролем знань, виконанням студентами індивідуальних завдань самостійної роботи, консультаціями викладачів, написанням

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

рефератів, виконанням курсових робіт та закінчується написанням випускної кваліфікаційної роботи.

Основним показником якісної характеристики підготовки фахівців є результати екзаменаційних сесій, виконання студентами комплексних контрольних робіт (ККР), оформлення результатів навчальної практики з педагогіки, науково-виробничої практик і державної атестації, яка здійснюється у формі єдиного державного кваліфікаційного іспиту та публічного захисту випускової кваліфікаційної роботи. Виконання навчального плану за показниками номенклатури дисциплін, кредитів, годин, форм контролю було проведено шляхом вибіркової перевірки залікових книжок студентів та екзаменаційних відомостей. Перевіркою відхилень від задекларованих показників не виявлено.

Результати контролю знань за результатами екзаменаційної сесії студентів підготовки магістрів спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» свідчать, що студентам надається достатній рівень теоретичних знань і практичних навичок згідно дисциплін навчального плану.

Для комплексної перевірки якості підготовки майбутніх фахівців була проведена комплексна перевірка залишкових знань студентів. Контрольні заміри залишкових знань проводили з використанням розроблених викладачами ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» пакетів комплексних контрольних робіт (ККР) з дисциплін циклу професійної підготовки. Вони охоплюють увесь основний матеріал дисциплін, дозволяють виявити компетенції студентів з конкретної компоненти освітньо-професійної програми та суміжних з нею компонент у відповідності до навчальних програм підготовки та освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти. Контрольні завдання відповідають вимогам освітньо-професійної програми.

Рівень підготовки магістрів визначався за результатами виконання комплексних контрольних робіт відповідно до звіту про діяльність університету (самоаналіз), і на основі контрольного зрізу знань під час роботи експертної комісії в університеті. Перевірялися знання з тих дисциплін навчального плану підготовки фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня, вивчення яких було закінчене і завершувалося складанням екзамену. Для контрольної перевірки було вибрано дисципліни циклу професійної підготовки. У контрольних замірах знань брали участь 91% студентів, що мали їх виконувати. Порівняльний аналіз їх результатів наведено в таблиці 4.

Результати виконання контрольних робіт за звітом університету та контролю експертної комісії свідчать про те, що якість знань та успішність навчання студентів в університеті відповідають встановленим вимогам та критеріям підготовки фахівців що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

Таблиця 4

Результати проведення самоаналізу та ККР при контрольних вимірюваннях

Показники успішності	Результати самоаналізу	ККР на акредитацію	Розбіжність (+,-)
Освітньо-професійна програма «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти			
Теоретичні основи рибництва			
Абсолютна успішність, %	100	100	0
Якісна успішність, %	70,0	70,0	0
Світове рибне господарство			
Абсолютна успішність, %	100	100	0
Якісна успішність, %	70,0	70,0	0
Сучасне товарне рибництво			
Абсолютна успішність, %	100	100	0
Якісна успішність, %	80,0	80,0	0
Середнє за циклом			
Абсолютна успішність, %	100,0	100,0	0
Якісна успішність, %	73,3	73,3	0

Згідно робочого плану у процесі підготовки магістрів спеціальності «Водні біоресурси та аквакультура» виконувались курсові роботи з дисциплін фахового спрямування: «Сучасне товарне рибництво», «Перспективні об'єкти аквакультури». Зміст і обсяг курсових робіт визначені відповідними методичними вказівками. За підсумками виконання курсових робіт з цих дисципліни серед студентів абсолютна успішність складає 100%, при цьому якість становить в середньому 75%. Експертна комісія констатує, що якість курсових робіт відповідає сучасним вимогам освітньо-професійній програмі «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Аналіз звітів навчальної практики з педагогіки, науково-виробничої практик засвідчив, що в них розкрито питання програм практики. Матеріали звітів засвідчують формування у студентів загальних та фахових компетенції. Комісією вибірково було перевірено звіти з виробничої практики магістрів, яка показала, що абсолютна успішність складає 91,0 % при якості 87,0%.

Для перевірки якості підготовки фахівців зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» експертами були проведені контрольні вимірювання залишкових знань студентів з трьох дисциплін:

Цикл дисциплін професійної підготовки: «Теоретичні основи рибництва», «Світове рибне господарство», «Сучасне товарне рибництво».

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

Показники успішності за дисципліною «Теоретичні основи рибництва» склали: - абсолютна успішність – 100,0%; якість знань – 70%.

Показники успішності за дисципліною «Світове рибне господарство» склали: - абсолютна успішність – 100,0%; якість знань – 70%.

Показники успішності за дисципліною «Сучасне товарне рибництво» склали: - абсолютна успішність – 100,0 %; якість знань – 80 %.

Середній бал контрольних замірів знань студентів з указаних дисциплін практично не відрізняється від середнього балу замірів, виконаних під час самоаналізу. При проведенні експертизи фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти виконували комплексні контрольні роботи (ККР) з трьох дисциплін, які входять до циклу професійної підготовки навчального плану. Проаналізовані середні показники успішності, склали: абсолютна успішність – 100 %, якість знань – 73,3%.

Завершальним етапом підготовки фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти є єдиний державний кваліфікаційний іспит та публічний захист кваліфікаційної роботи магістра.

Тематика випускових кваліфікаційних робіт пов'язана з виробництвом рибопосадкового матеріалу та товарної риби в умовах штучних та природних водойм, оцінкою інтродукції, визначення стану іхтіофауни природних та штучних водойм України тощо. Тематика робіт регулярно переглядається і поновлюється, обираються теми, які є актуальними і відповідають сьогоднішнім вимогам виробництва.

Випускові кваліфікаційні роботи виконані з елементами власних наукових досліджень із 100 % - ним застосуванням ПЕОМ. Для виконання кваліфікаційних робіт розроблено відповідне методичне забезпечення. Керівниками випускових робіт у 100% є викладачі із вченими званнями професора або доцента, які мають науковий ступінь доктора або кандидата наук.

В університеті приділяється велике значення працевлаштуванню випускників. Ця робота починається ще під час прийому студентів на перший курс. Частина студентів зараховується до університету за цільовими направленнями підприємств і організацій, тому вони мають гарантії при працевлаштуванні. Потреба у фахівцях, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти підтверджена відповідними замовленнями провідних підприємств регіону.

Експертна комісія констатує: показники успішності студентів за результатами екзаменаційних сесій, виконання комплексних контрольних робіт (самоаналіз) та на основі контрольного зрізу знань під час роботи

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

експертної комісії в університеті відповідають встановленим державним вимогам щодо акредитації, забезпечують якість та високу професійну підготовку фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти.

Загальний висновок

На підставі подання Державного вищого навчального закладу «Херсонський державний аграрний університет» та перевірки результатів діяльності на місці, експертна акредитаційна комісія дійшла висновку, що зміст і завдання підготовки, організація навчально-виховного процесу, кадрове, навчально-методичне, матеріально-технічне та інформаційне забезпечення з підготовки фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти відповідає встановленим державним вимогам щодо акредитації та забезпечує державну гарантію якості освіти.

Науково-педагогічні працівники кафедри водних біоресурсів та аквакультури мають відповідну базову освіту. Кількісні та якісні показники наявних умов подання освітніх послуг зведені до порівняльної таблиці, яка є складовою цих висновків.

Водночас комісія висловлює наступні зауваження та пропозиції, врахування яких в майбутньому сприятиме поліпшенню підготовки фахівців університету, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти:

1. Посилити профорієнтаційну роботу зі студентами інших навчальних закладів з метою збільшення власного контингенту.
2. Продовжити роботу щодо забезпечення навчального процесу мультимедійним супроводом та інтерактивними дошками, комплектації бібліотеки новими надходженнями наукових, навчально-методичних та періодичних видань для підготовки фахівців зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»
3. Покращити матеріально-технічну базу навчальних і наукових лабораторій кафедр за рахунок придбання сучасних приладів та спеціалізованого обладнання, програмного забезпечення для використання в навчальному процесі та виконанні науково-дослідних робіт.
4. Активізувати роботу науково-педагогічних працівників з підготовки та впровадження дистанційної форми навчання.
5. Розширити перелік провідних державних та приватних підприємств, з якими буде заключено договори про науково-педагогічне співробітництво.
6. Посилити роботу з налагодження міжвузівських та міжнародних зв'язків з метою обміну досвідом роботи, студентами та викладачами.

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

Підстави для акредитації ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

На підставі поданих на акредитацію матеріалів ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» та перевірки результатів діяльності на місці, оцінки спроможності даного навчального закладу проводити освітню діяльність, перевірки стану науково-методичного, кадрового, матеріально-технічного та інформаційного забезпечення, експертна акредитаційна комісія дійшла висновку, що підготовка фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти загалом відповідає встановленим державним вимогам до рівня навчальної підготовки фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти та забезпечує державну гарантію якості освіти.

Окремо слід зазначити наступне:

- ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет» є вищим навчальним закладом IV рівня акредитації який веде підготовку фахівців, що навчаються за освітньо-професійною програмою «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальністю 207 «Водні біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти не тільки для Херсонської області, а й для всього південного регіону;

- методичне забезпечення навчальних дисциплін (навчальні посібники, конспекти лекцій, методичні вказівки до проведення практичних і семінарських занять) складає 100%;

- штат науково-педагогічних працівників кафедри водних біоресурсів та аквакультури укомплектований, є достатня кількість докторів та кандидатів наук по даній спеціальності;

- науково-педагогічні працівники кафедри беруть активну участь у Всеукраїнських та Міжнародних науково-практичних конференціях;

- кафедрами університету забезпечується високий рівень організації виховної роботи, фізичної культури та спорту.

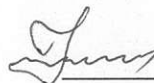
Кількісні та якісні показники наявних умов подання освітніх послуг зведені до порівняльної таблиці, яка є складовою цих висновків.

За результатами роботи експертна комісія вважає можливим акредитацію освітньо-професійної програми «Водні біоресурси та аквакультура» спеціальності 207 «біоресурси та аквакультура» другого (магістерського) рівня вищої освіти з ліцензованим обсягом 55 осіб.

16 лютого 2018 року

Голова експертної комісії

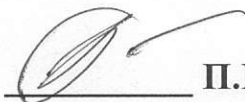
завідувач кафедри загальної біології і водних біоресурсів Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара, доктор біологічних наук, професор

О.В. Федоненко

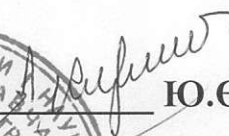
Члени експертної комісії

завідувач кафедри гідробіології та іхтіології Національного університету біоресурсів і природокористування, кандидат біологічних наук, доцент

П.Г. Шевченко

З експертними висновками ознайомлений
ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

Ю.Є. Кирилов

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

**Порівняльна таблиця відповідності стану забезпечення
Державного вищого навчального закладу
«Херсонський державний аграрний університет»
Ліцензійним умовам надання освітніх послуг у сфері вищої освіти
фахівцям другого (магістерського) рівня
зі спеціальності 207 «Водні біоресурси та аквакультура»**

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) другий (магістерськ ий) рівень	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
<i>Кадрові вимоги</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	-
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	П'ять осіб, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них два доктори наук, професори, 1 кандидат наук, доцент, 2 кандидати наук	+2
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	-
2) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для	+	+	-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)			
Провадження освітньої діяльності			
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	67,2	+17,2
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	31,2	+6,2
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково- педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	50,0	+35,0
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами	підпункти 1-16 пункту 5 приміток Ліцензійних умов провадженн	рівень наукової та професійної активності кожного працівника засвідчується	-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

(проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	я освітньої діяльності закладів освіти	виконанням за останні п'ять років трьох і більше умов, зазначених у пункті 5 приміток Додатку 12 Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти	
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
1) з науковим ступенем та вченим званням	+	+	-
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо матеріально-технічного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	32,7	+30,3
2. Забезпеченість мультимедійним	30	35,7	+5,7

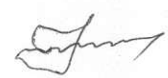
Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)			
3. Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	-
2) пунктів харчування	+	+	-
3) актового чи концертного залу	+	+	-
4) спортивного залу	+	+	-
5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	-
6) медичного пункту	+	+	-
4. Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
Провадження освітньої діяльності			
5. Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо навчально-методичного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Наявність опису освітньої програми	+	+	-
2. Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	-
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність робочої програми з кожної	+	+	-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

навчальної дисципліни навчального плану			
4. Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
5. Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	-
6. Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	-
7. Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	-
<i>Технологічні вимоги щодо інформаційного забезпечення</i>			
Започаткування провадження освітньої діяльності			
1. Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	12	+8
2. Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	-
Провадження освітньої діяльності			
3. Наявність офіційного веб- сайту закладу освіти, на якому розміщена основна	+	+	-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)			
4. Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	90	+30
<i>Якісні характеристики підготовки фахівців</i>			
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти:	100	100	-
- виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	-
- підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	-
- чисельність НПП, які обслуговують спеціальність, займаються удосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників і працюють у	100	100	-

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.

навчальному закладі за основним місцем роботи, %			
Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше, %:			
2.1. Рівень знань студентів з циклу загальної підготовки:	-	-	-
2.2. Рівень знань студентів з циклу практичної підготовки:			
- успішно виконані контрольні завдання, %	90	100	+ 10,0
- якісно виконані контрольні завдання (на «відмінно» і «добре»), %	50	73,3	+23,3
Організація наукової роботи:			
- наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів та результатів їх діяльності	+	+	-
- участь студентів у науковій діяльності (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях, участь у наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	-
Наявність органів студентського самоврядування	+	+	-

16 лютого 2018 року

Голова експертної комісії

завідувач кафедри загальної біології і водних біоресурсів Дніпровського національного університету ім. Олеся Гончара, доктор біологічних наук, професор

 О.В. Федоненко

Члени експертної комісії

завідувач кафедри гідробіології та іхтіології Національного університету біоресурсів і природокористування, кандидат біологічних наук, доцент

 П.Г. Шевченко

З експертними висновками ознайомлений

ректор ДВНЗ «Херсонський державний аграрний університет»

 Ю.Є. Кирилов

Голова експертної комісії:

Федоненко О.В.